

LJETOPIS

BARTOLA KAŠIĆA

1575. 15. kolovoza rođen je u Pagu, otac Ivan Petar, majka Ivanica rođena Bogdaničić.
1590. Otišao je u Loreto, gdje je postao pitomac Ilirskoga kolegija (do 1593.).
1593. 3. lipnja prešao je u Rimsko sjemenište, do 1595. na školovanju u isusovačkome Rimskom kolegiju.
1595. 14. kolovoza stupio je u rimski isusovački novicijat sv. Andrije na Quirinalu.
1598. Postao je učitelj gramatike.
1600. Po naredbi generala Družbe Isusove Claudija Aquavive počeo je pisati gramatiku *Institutionum linguae Illyricae libri duo*.
1604. Objavljena je gramatika *Institutionum linguae Illyricae libri duo*, tiskana u tiskari Alojzija Zannettija.
1606. 11. ožujka zaređen je za svećenika. Mladu misu rekao je 12. ožujka u Rimu.
U lipnju je imenovan ispovjednikom u crkvi sv. Petra za hodočasnike iz ilirskih krajeva.
1609. Polazak u prvu dubrovačku misiju, u kojoj ostaje do 1612. Propovijeda, podučava djecu počecima gramatike, a mladićima drži predavanja iz logike. Posebno je angažiran kao propovjednik i ispovjednik tijekom korizme u stolnoj crkvi i manjim dubrovačkim crkvama.
1612. Po nalogu pape Pavla V. pošao je na jednogodišnje misijsko putovanje u krajeve pod turskom vlašću. Obišao je Bosnu, putovao u Smederevački sandžakat, zatim u Beograd, Srijem, Vukovar i Osijek, gdje je upoznao stanje vjere i Crkve.
1613. U Rimu je objavljen *Način od meditacioni i molitve koja se čini pametju našom*.

- Kod pape Pavla V. i kardinala nastojao je izboriti imenovanje biskupa i svećenika za krajeve pod Turcima kako bi se obnovila vjera i spriječilo širenje krivovjerja.
1614. Došao je u Loreto, na dužnosti ispovjednika od 20. srpnja 1614. do 20. ožujka 1618.
1617. U Rimu su izašla djela: *Istorija Loretana od svete kuće Bogorodičine*, *Pjesni duhovne od pohvala Božjijeh* i *Nauk krstjanski kratak*.
1618. Drugo misijsko putovanje u turske krajeve, posjetio je Osijek, Valpovo, Beograd, Srijem, Temišvar, boravio u Beogradu u misionarskoj kući, odlazio u misijske pohode. Istodobno piše i stvara niz djela.
1620. 9. veljače počinje drugo dubrovačko poslanstvo (1620. – 1633.), najplodnije razdoblje tijekom kojega je napisao čitav niz djela. Osim katehezom i ispovijedanjem istaknuo se propovijedanjem u gradu i okolici te posebno u pojedinim ženskim samostanima.
1624. U Rimu je tiskana njegova knjiga *Život svetog Ignacija*.
1625. Počeo je prevoditi *Novi zavjet*.
1627. 26. prosinca dovršio je tekst tragedije *Sveta Venefrida*, koji je ostao u rukopisu.
1628. U Mlecima je tiskao knjigu *Perivoj od djevstva iliti životi od djevica*.
1631. Objavio je *Zrcalo nauka krstjanskoga*. Započeo je prevoditi *Stari zavjet* i redigirati prijevod *Novog zavjeta*.
1634. Došao je u Loreto na dužnost ilirskoga ispovjednika.
1635. Odlazak u Rim. Pripremio je za tisak *Pjesni duhovne od pohvala Božjijeh*, ostale u rukopisu. Cenzurira hrvatske knjige, od Zbora za širenje vjere dobio nalog da prevede *Ritual rimski* na hrvatski jezik.
1638. U Rimu tiskao *Život svetoga Frančeska Saverija* i *Život Gospodina našega Isukrsta*. Dovršava prijevod *Biblije*, ali tiskanje nije dopušteno.
1640. Objavljen je prijevod *Rituala rimskog*, *Kalendara iz Misala rimskog* i *Spovidan'je prave vire*.

1641. U Rimu izlazi iz tiska njegov prijevod *Tome od Kempisa Pismo od nasledovanja i Vandel'ja i pistule istomačene iz Misala rimskoga u jezik dubrovački...*
Od te godine živio je u maronitskome zavodu.
1650. 28. prosinca umro je u Rimu.

D. G.-B.

BIBLIOGRAFIJA

IZDANJA DJELA BARTOLA KAŠIĆA

A. M. D. G. *Institutionum linguae Illyricae libri duo. Authore Bartholomeo Cassio Curictensi Societatis Iesu.* Editio prima. Superiorum permissu. Apud Aloysium Zannettum. Romae, MDCIII. 189 str.

Način od meditacioni i molitve koja se čini pametju našom. Pokupljen ukratko po počtovanomu ocu Bartolomeu Kašiću Bogdaničiću redovniku bogoslovcu od reda Družbe Jezusove. Prilagaju se za tim nikoje druge stvari devote / Nacin od meditationi i molitvae koyafe cinij pametju našcom. Pokuppljen u kratko po počtovanomu ocu Bartolomeu Kalfichiu Bogdanicichiu redovniku bogoflovcu od reda Druxbae Ieffffovae. Prilagayufe za tim nikoje drughe stvari devote. Po dopufctenyu od starifcinna. Polak Bartolomea Zanetta. V Rimu, 1613. 112 str.

Istorija Loretana od svete kuće Bogorodičine, dijela dva / Bartola Kašiča Istorica Loretana od sfetae kuchiae Bogorodicinae, diela dva. Po dopufctenyu od starifcinaa. Pri Bartolomeu Zannettu. V Rimu, 1617. 142 str.

Pjesni duhovne od pohvala Božjijeh složi dalmatinski Bartolomeo Kašić Pažanin, redovnik bogoslovac od reda Družbe Jezusove / Piesni duhovnae od pohvalaa Boxyieh sloxi dalmatinski Bartolomeo Kassicch Paxanin, redovnik boggoslovvaç od reda Druxbae Yeffffovae. Po dopuscenyu od stariescinaa. Pri Bartolomeu Zannettu. V Rimu, 1617. [16] + 167 + [8] str.

Nauk krstjanski kratak u jezik dalmatinski iz talijanskoga prinese ga počtovani otac Bart. Kašić. Rim, 1617. [Nema sačuvanih primjeraka.]

Život s. Ignacija skraćeni / Xivot s. Ignatia skrachieni, sive relatio vitae, miraculorum et canonizationis S. P. Ignatii. Dopufctenyem od Stariefcina. Typis Bartholomaei Zannetti. Romae, 1624. 109 str.

Perivoj od djevstva ili životi od djevica slovinskijem jezikom iz talijanskoga napisan po počt. ocu Bartolomeu Kašiću od reda Družbe Jezusove / Perivoy od dievstva, illi xivoti od dieviča. Slovinskiem iezikkom iz talianskoga napijfan po poct: oçu Bartolomeu Cassichiu od reda Druxbae Iefuffovae. Con licenza de' Superiori, e Priuilegio. Preffo Marco Ginammi. In Venetia, MDCXXVIII. [16] + 215 str.

Zrcalo nauka krstjanskoga, od ispovijesti i od pričesten'ja. Korisno za onezijek koji žude ili su držani ispoviditi se dobro od svijeh svojijeh grijeha i za onijeh koji se često ispovidaju i pričestivaju, složeno po počt. ocu Bartolomeu Kašiću, bogoslovcu od reda Družbe Jezusove / Zarčalo nauka karstyanskoga. Od Ispouiefti, i od Priceftenya. Korisno za onezies koji xúde, illifu darxani, ispoviditiše dobrò od sfieh sfóyieih griéha: i za onieh, koyífe cestto ipovídayu, i priceftívayu, sloxeno po poct: oçu Bartolomeu Cassichiu, bogoslovču od reda Druxbae Yesussovae. S dopuscteniem od starietina. Po Eredieh Bara Zanetta. V Rymu, M.DC.XXXI. 180 str.

Nauk krstjanski kratak složen po naredbi s. oca pape Klementa VIII., po ocu Robertu Bellarminu od reda Družbe Jezusove,... a upisan slovinski po ocu Bartolomeu Kašiću Pažaninu, bogoslovcu od istoga reda / Nauk karstyanski kratak, sloxen po naredbi s. oča papae Klementa Osmoga, po po: oçu Robertu Bellarminu od reda Druxbae Yesussovae, koji pak bij kardeno sftae Rimskae čarqvae, a upifan slovinski po oçu Bartolomeu Kaffichiu Paxaninu bogoslovču od istoga reda. S dopusctenyem od starietcina. U utiefctenici istoga sftetoga Skuppa. V Rimu, 1633. 82 str.

Pjesni duhovne od pohvala Božjijeh složene po Bartolomeu Kašiću Pažaninu, popu bogoslovcu od reda Družbe Isusove. S dopušten'jem od starješina. U utještenici Kamare apostolske. U Rimu, 1634. 37 str. [Rukopis.]

Život sv. Frančeska Saverija, apostola od Indija / Xivot sftetoga Frančeska Saveria od Druxbae Yesussovae, Apoftola od India. Cijni-ga utieftiti, i datti na sftietloft pripocctovani otač Mutio Vitelleski Starietcinna od iftæ sfæ Druxbæ Iesussovae. Superiorum permissu. Pri Bernardinu Tani. U Rijmu, 1638. [14] + 239 str.

Život Gospodina našega Isukrsta. Vita del signor nostro Giesu Christo. Upisa ga Bartolomeo Kašić Pažanin, pop bogoslovac od reda Družbe Jezusove, penitencir ilirik u S. Petru / Xivot Gospodina nascega Isukarsta. Vita del Signor nostro Giesu Christo. Upijsaga Bartolomeo Kafsicch Paxanin, pop bogoflovač od reda

Druxbe Yeffuffovæ, penitencir Illirik ù S. Petru. Con licenza de' Superiori. In Roma. Nella Stamparia della S. Congreg. de Propag. Fide. M.DC.XXXVIII. [8] + 119 str.+ [5] [Uz to djelo tiskan je i *Život pričiste Bogorodice vazda Divice Marije, Majke Isukrstove, Gospoje naše / Xivot pricistae Bogorodiçae vazda Diviççae Mariae, mayke Isukarstovae Gospoye nascae*, str. 81. – 119.]

Rituale romanum Urbani VIII. Pont. Max. Iussu editum Illyrica lingua/Ritual rimski, istomačen slovinski po Bartolomeu Kašiću popu bogoslovcu od Družbe Jezusove, penitenciru apostolskomu / Ritual rimski istomaccen slovinski po Bartolomeu Kafsichu popu bogoslovçu od Druxbæ Yefufovæ, penitenciru apoftolskomu. Iz utiefteniçe Sfet: Skuppa od Razplodyenya Š. vierræ. U Riimu, 1640. [36] + 82 + 450 str.

Kalendar iz Misala rimskoga i Spovidan'je prave vire, istomači ih slovinski Bartolomeo Kašić, pop bogoslovac od reda Družbe Jezusove, penitencir apostolski / Kalendar iz Missala rimskoga i spovidanye pravæ virræ. Istomacci ih slovinski Bartolomeo Kalflich pop bogoflovaç od Druxbe Yesussovæ. Penitencir apoftol'ki. Superiorum permissu. Ex Typographia Sac. Congreg. de Propag. Fide. ROMAE, M.D.C.X.L. [10] + 82 str.

Tome od Kempisa, kanonika regulara od reda S. Augustina, Pismo od nasledovan'ja Gospodina našega Jezusa, duševno i prizamierno. Slovinski ga upisa Bartolomeo Kašić, Dalmatin, pop bogoslovac od Družbe Jezusove, u četer dijele razdijeljeno / Tomme od Kempisa, kanonika regulara od reda s. Agustina. Piismo od nasledovanya Gospodinna naffcega Yeffuffa, duševno, i prizamierno. Slovinskiga upijfa Bartolomeo Kassicch, Dalmatin, pop bogoslovaç od Druxbæ Yeffuffovæ. U ceter diele razdieglieno. Š dopuscienyem od starifcinà. Pò Francesku Moneti. U Rimu, 1641. [22] + 297 str.

Vandel'ja i pistule istomačene iz Misala novoga rimskoga u jezik dubrovački sa grada i države dubrovačke po Bartolomeu Kašiću, popu bogoslovcu od Družbe Jezusove / Vanghielia i pistule istomaccene is Missala novvoga rimskoga u iesik dubrovacki sa grada, i darxave dubrovacke. Po Bartolomeu Kassichiu popu bogoslovzu od Druxbe Iesussove. Superiorum permissu. Ex Typographia Bernardini Tani. Romæ, M.DC.XXXI. 248 str.

Tome od Kempisa, kanonika regulara od reda S. Augustina, Pismo od nasledovan'ja Gospodina našega Jezusa, duševno i prizamierno. Slovinski ga upisa Bartolomeo Kašić, Dalmatin, pop bogoslovac od Družbe Jezusove, u četer dijele razdijeljeno / Tomme od Kempisa, kanonika regulara od reda s. Agustina. Piismo od

nasledovanya Gospodinna naffcega Yefuffa, dufceвно, i priza-
mierno. Slovinskiga upijfa Bartolomeo Kassicch, Dalmatin, pop
bogoslovač od Druxbæ Yefuffovæ. U ceter diele razdieglieno. S
dopusctienyem od starifcinâ. U Rimu, 1645. [22] + 297 str.

*Život Gospodina našega Isukrsta. Vita del Signor nostro Giesù Chri-
sto. Upisa ga Bartolomeo Kašić Pažanin, pop bogoslovac od re-
da Družbe Juzusove. Penitencir illirik u S. Petru / Xivot Gospo-
dina nascega Isukarsta. Vita del Signor nostro Giesù Christo.
Upijfaga Bartolomeo Kafficch Paxanin, pop bogoflovač od reda
Druxbæ Yefuffovæ. Penitencir illirik u s. Petru. Con licenza de'
superiori. Appreffo Bartolo Occhi libraro sù la Riva de' Schiavoni.
In Venezia, MDCC. 124 str. + [1]*

*O nasliduwanju Isukersta Knjige četiri Tome iz Kempisa. Prevod otca
Bartula Kašića Družbe Isusove. Pristalo izdanje lipim priliči-
cam ureseno. Bratja Battara tiskari-izdavatelji. Zadar, 1854. [4]
+ 341 str.*

*Pjesni duhovne oca Bartolomeja Kašića. [Pjesni duhovne od pohva-
la Božjijeh.] Priopćio dr. Karlo Horvat. Preštampano iz "Građe"
knj. 7. Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti u Zagre-
bu. Tisak Dioničke tiskare. Zagreb, 1912. 38 str. [Posebni oti-
sak.]*

*O. Bartula Kašića: Sv. Venefrida, duhovna tragedija. Priopćio Franjo
Fancev. Vrela i prinosi. Zbornik za povijest isusovačkoga reda u
hrvatskim krajevima. Posebni otisak iz sveska 8 (1938). Saraje-
vo, 1938. Str. 116. – 168.*

*Autobiografija Bartola Kašića. Za tisak priredio i bilješkama popra-
tio dr. Miroslav Vanino D. I. Preštampano iz Građe za povijest
književnosti hrvatske, knj. XV (1940). Izdanje Jugoslav. akade-
mije znanosti i umjetnosti. Zagreb, 1940. 144 str.*

*Nauk krstjanski kratak. – Vjekoslav Štefanić: Bellarmino-Kašićev
"Nauk krstjanski kratak" po izdanju od g. 1633. – Vrela i prino-
si. Zbornik za povijest isusovačkoga reda u hrvatskim krajevima.
Posebni otisak iz sveska 12 (1941). Sarajevo, 1941. Str. 38. – 68.
[Posebni otisak.]*

*Institutiones linguae Illyricae. Slavistische Forschungen. Band 21.
Nunc iterum edidit R. [Reinhold] Olesch. Böhlau Verlag. Köln
– Wien, 1977. XIV + 189 str. [Pretisak.]*

*Pjesni duhovne. Rom 1617. Nachdruck besorgt und eingeleitet von
Hans-Joachim Härtel. Beiträge zur Kenntnis Südosteuropas
und des Nahen Orients. Begründet von Rudolf Trofenik. XXVII.*

band. [Izdavač:] Dr. dr. Rudolf Trofenik. München, 1978. [16] + 167 str. [Pretisak.]

Putovanja južnoslavenskim zemljama. [S latinskoga preveo Stjepan Sršan.] Dukat. II. kolo – knjiga IV. Privlačica. Privlaka, 1987. 145 str. + 2 karte [Sadržaj: *Riječ prevodioca. Predgovor M. Vanina. Autobiografija B. Kašića: I. Pojava Kasiopejske zvijezde 1572. g., Kašićeva mladost; II. Ulazak u novicijat i školovanje; III. Prva dubrovačka misija 1609.; Putovanje kroz tursko područje Bosne i Srbije, Prilike u Srijemu i Slavoniji, Boravak u Beogradu i Srbiji; V. Povratak u Dubrovnik i Rim; VI. Poslovi s papom Pavlom V. i kardinalima u Rimu; VII. Druga misija u tursko područje 1618. g., Boravak u Slavoniji, Boravak u Vojvodini, Rad u Srijemu; VIII. Druga osječka i valpovačka vizitacija, Putovanje od Beograda do Dubrovnika; IX. Druga dubrovačka misija 1620. g.; X. Propovijedi na dalmatinskom jeziku; XI. Zalasci u mjesta kraj Dubrovnika; XII. Promjena kuće i smrt B. Kašića. Kazalo osoba i mjesta.]*

Venefrida. Eine Tragödie. Text, Einleitung und Index von Darija Gabrić-Bagarić. Quellen und Beiträge zur kroatischen Kulturgeschichte / Vrela i prinosi za hrvatsku kulturnu povijest. [Knjiga] 4. Fach Slavische Philologie der Universität. Bayerische Verlaganstalt. Bamberg, 1991. 137 str.

Bartol Kašić. Izabrana štiva. Priredila i predgovor [Bartol Kašić] napisala Elisabeth von Erdmann-Pandžić. Školska knjižnica. Hrvatska književnost od Bašćanske ploče do naših dana. Knjiga dvadeset šesta. Erasmus naklada Zagreb, 1997. 134 str. [Sadržaj: *Institutiones linguae Illyricae; Hrvatsko-talijanski rječnik (Dubrovnik); Hrvatsko-talijansko-latinski rječnik (Perugia); Talijansko-hrvatski rječnik (Oxford); Anonimna pjesma iz Oxfordskog rukopisa; Pjesni duhovne od pohvala božjijeh; Venefrida tragedija; Prijevod Svetog pisma; Vandelja i pistule; Ritual rimski; Tome od Kempisa Pismo od nasledovanja Gospodina našega Jesusa; Autobiografija Bartola Kašića. Bibliografija. Bilješka o prirediteljici.]*

Život Bartola Kašića. Prijevod: dr. Stjepan Sršan. Biblioteka Subjekt. 2. ispravljeno izdanje. Matica hrvatska Osijek – Državni arhiv u Osijeku – Braća hrvatskog Zmaja, Zmajski stol u Osijeku. Osijek, 1999. 206. str.

Biblia sacra. Versio illyrica selecta, seu declaratio Vulgatae Editionis Latinae Bartholomae Cassij Curictensis e Societate Iesu Professii, ac Sacerdotis Theologi. Ex mandato Sacrae Congregationis

de propag. Fide. Anno 1625. Ediderunt Hans Rothe et Christian Hannick e codicibus manuscriptis transtulerunt Petar Bašić et Julije Derossi et Zlata Derossi curis elaboravit atque apparatus critico instruxit Petar Bašić. Biblia Slavica. Serie IV: Südslavische Bibeln. Band 2,1. Verlag Ferdinand Schöningh. Paderborn – München – Wien – Zürich, 1999. XIX + 681 str.

Institutionum linguae Illyricae libri duo / Osnove ilirskoga jezika u dvije knjige. Biblioteka Pretisci. Knjiga 1. Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje. Zagreb, 2002. 445 str. [Usporedo latinski izvornik i hrvatski prijevod. Prijevod s latinskoga Sanja Perić Gavrančić. Pogovor *Život i djelovanje Bartola Kašića (1575. – 1650.)* napisala Darija Gabrić-Bagarić.]

Institutiones linguae Illyricae / Osnove hrvatskoga jezika. Drugo izdanje priredio, na hrvatski jezik preveo i komentarima popratio [te uvodnu studiju *Semantika tradicionalne gramatike* napisao] Zvonko Pandžić. Vrela za hrvatsku kulturnu povijest. I (XI). Naklada Tusculum. Zagreb – Mostar, 2005. 568 str. [Usporedo donesen latinski izvornik u kritičkom izdanju i Pandžićev hrvatski prijevod, kao i uvodna studija na hrvatskom i engleskom jeziku.]

Autobiografija isusovca Bartola Kašića u prijevodu i izvorniku. (1575. – 1625.). S latinskoga preveo [i *Dodatak Autobiografiji isusovca Bartola Kašića (1625. – 1650.)* napisao] Vladimir Horvat, D. I. Biblioteka Povjestice. Svezak 1. Školska knjiga. Zagreb, 2006. 342 str. [Sadržaj: *Život Bartola Kašića Dalmatinca što ga je on sam napisao, a otac ga Rafael Prodanello, Dubrovčanin, darovao nećaku o. Rafaelu Tudiševiću* (s latinskoga preveli don Pavao Badurina i Vladimir Horvat, D. I.); *Vita P. Bartholomaei Cassii Dalmatae* (Bartol Kašić); *Dodatak Autobiografiji isusovca Bartola Kašića (1625. – 1650.)* (Vladimir Horvat, D. I.); *Rječnik manje poznatih riječi; Bibliografija; Kazalo osoba i mjesta.*]

D. G.-B.